

ЛІТЕРАТУРА

1. Газотранспортна система України: готовність до праці [Електронний ресурс]. — Режим доступу: www.uceps.com.ua.
2. Гудима О. Енергетична безпека: два шляхи розвитку України / О. Гудима // Енергоінформ. — 2003. — № 18. — С. 4.
3. Европейская стратегия безопасности энергоснабжения. (Зеленая книга).— М.: Интерсоларцентр, 2002. — С. 118.
4. Звіт про науково-технічну роботу “Обґрунтування пріоритетності енергозберігаючого напрямку енергетичної політики держави. Оцінка та аналіз впливу на стан енергетичної безпеки”. — К.: ДФ НІСД, 2004. — С. 134.

ІНСТИТУТ ПОЧЕСНИХ КОНСУЛІВ В УКРАЇНІ

Трофименко М. В.

Сучасні процеси глобалізації, регіоналізації, інтеграції, які найбільш динамічно розвиваються в останні десятиріччя, надзвичайно посилили взаємозалежність країн світу в торговельно-економічному, політичному, освітньому, культурному сенсі. Дипломатичні служби різних країн вимушені реагувати на сучасні виклики. Майже для всіх країн світу характерні обмеженість ресурсів міністерств закордонних справ, впровадження політики економії, неможливість створити дипломатичне представництво в усіх країнах світу. Через вищевказані обставини дедалі поширюється практика створення так званих почесних або нештатних консульств акредитуючих країн у країнах перебування. З огляду на це, питання діяльності почесних консульств є дуже актуальним для вивчення.

Діяльність нештатних (почесних) консулів України регулюється Положенням про нештатних (почесних) консулів України, затвердженим Указом Президента України № 150/97 від 17 лютого 1997 року [3].

Згідно зі статтею 2 зазначеного положення, почесними консулами України у зарубіжних країнах можуть бути громадяни України, іноземні громадяни, які займають помітне становище в суспільстві держави перебування і мають необхідні особисті якості, бездоганну репутацію, добре знають особливості державного, політичного та суспільного устрою держави перебування, мають вагомий суспільний статус та сталі контакти з представниками урядових, ділових та громадських кіл держави перебування, орієнтуються в законодавстві.

Основними функціями почесного консула України є: захист у державі перебування інтересів України, громадян України, її юридичних осіб у межах, що допускаються міжнародним правом; сприяння розвитку торговельних, економічних, культурних та наукових зв'язків між Україною та державою перебування, розвитку дружніх відносин між ними іншими шляхами відповідно до положень Віденської конвенції про консульські зносини; з'ясування усіма законними засобами умов та подій у торговельному, економічному, культурному та науковому житті держави перебування, повідомлення про них Уряду України в особі Міністра закордонних справ України, а також надання відомостей заінтересованим особам; надання допомоги та сприяння громадянам України, її юридичним особам [3].

Процедура призначення почесного консула ідентична з процедурою призначення штатного консула. Так, під час призначення почесному консулові видається документ, який має форму патента (письмове повноваження від міністерства закордонних справ, що призначає почесного консула), що засвідчує його посаду. У консульському патенті вказується повне ім'я, прізвище, громадянство почесного консула, клас, до якого він належить, консульський округ і місцезнаходження консульської установи. Консульський патент почесного консула підписується Міністром закордонних справ України і керівником Консульського управління Міністерства закордонних справ України та засвідчується гербовою печаткою (стаття 7 Положення про нештатних (почесних) консулів). В різних країнах процедура видачі та оформлення консульських патентів відрізняється залежно від форми державного правління, від існуючих у них правил, традицій, звичаїв тощо.

Консульський округ, що відводиться почесному консулові для виконання консульських функцій, визначається Міністерством закордонних справ України за погодженням з державою перебування.

Почесний консул приступає до виконання своїх функцій після одержання екзекватури (дозвіл держави перебування на виконання консулом своїх функцій) від держави перебування.

На відміну від штатних консулів, почесні консули можуть займатися комерційною діяльністю з метою отримання вигоди. Ще однією умовою для почесних консулів України є неможливість перебування на державній службі України.

За існуючими у більшості країн світу правилами почесний консул повинен за власні кошти організувати роботу почесної консульської установи. Почесний консул також не отримує винагороди за свою діяльність від акредитуючої країни. Саме ці фактори є одними із вирішальних для акредитуючих країн при відкритті почесних консульств. Держава не несе жодних фінансових затрат при відкритті почесних консульств. Це стає особливо актуальним з урахуванням фінансової кризи, режимом економії у багатьох міністерствах, зокрема закордонних справ тощо.

Однак, уявлення про інститут почесних консулів дещо трансформується. Так, згідно з інформацією, опублікованою у тижневику «Кореспондент» у статті «Консульський збір» від 4 жовтня 2008 року, переважна більшість почесних консулів зарубіжних країн в Україні – це відомі бізнесмени, які розглядають свій статус почесного консула тільки як засіб здійснення посередництва у торговельних угодах, або як дорогу іграшку [1].

За даними Міністерства закордонних справ України за 2011 рік в світі працює 89 почесних консулів України у 61 країні світу, у порівнянні із даними за 2010 рік у світі існувало 97 почесних консульств України. Зокрема, найбільше почесних консулів України у Польщі – 7, США – 5, Італії – 4, Бразилії, Франції та Туреччині – по 3 [4]. Тобто, як ми бачимо із цих даних, найбільше почесних консульств нашої держави створено переважно у країнах, в яких проживають найбільші українські діаспори.

За інформацією щорічника «Україна дипломатична – 2011», веб-сторінок Міністерства закордонних справ України, регіональних представництв МЗС, дипломатичних представництв іноземних країн, в Україні на сьогодні працює 65 почесних консульських установ іноземних країн [5, с. 1024-1034]. Найбільше почесних консульств розташовано в Києві – 26, Львові – 12, Одесі – 5, Донецьку – 4. У таких українських містах як Харків, Рівне, Ялта, Дніпропетровськ, Сімферополь, Запоріжжя, Маріуполь, Ужгород, Житомир, Херсон, Чернігів розташовано від 1 до 3 почесних консульств. У Києві почесні консульські установи за окремими винятками створюються через відсутність посольств та місій країн або їх роботу у Києві за сумісництвом. В інших містах України при створенні почесних консульств іноземні країни керуються в основному тісними економічними, культурними зв'язками, наявністю діаспори своїх співвітчизників, які постійно проживають на території України тощо.

Розділ 3 Віденської конвенції про консульські зносини визначає режим, що застосовується по відношенню до почесних консульських посадових осіб та консульських закладів, які очолюють такі посадові особи [2].

Зокрема зазначено, що деякі пільги та імунітети, які надаються штатним службовцям (за умови їх використання тільки для здійснення консульської діяльності), надаються й почесним консулам, а саме: всі пільги, необхідні для виконання функцій консула; право на вивішування національного прапора та герба на території консульства, консульської резиденції та на транспорті при здійсненні офіційних поїздок; допомога у придбанні територій та приміщень для консульства та житла; свобода пересування для всіх членів консульства; свобода та недоторканість спілкування; право на стягнення консульських платежів та зборів, їх звільнення від податків у приймаючій країні; більш обмежений захист консульства приймаючою стороною від вторгнення, завдання шкоди, порушення спокою, приниження гідності; звільнення від всіх форм податків по відношенню до нерухомості консульства, крім сплати за комунальні послуги; недоторканість консульських архівів та документів у будь-який час та в будь-якому місці; звільнення від мит та інших сплат на предмети, необхідні для діяльності консульства.

Однак, привілеї та імунітети, які надаються почесному консулу, не поширюються ні на членів його родини, ні на членів сімей консульських співробітників, якщо таке консульство очолюється почесним консулом.

Таким чином, розглянувши все вищезазначене, можна зробити наступні висновки.

По-перше, почесні консули не завжди розцінюють свою посаду тільки як спосіб зміцнення міждержавного співробітництва у різних галузях, а керуються тим, що почесним консулам не заборонено займатися комерційною діяльністю. При чому, маючи хоча й обмежені, але досить вагомі привілеї та імунітети, почесні консули можуть успішно реалізовувати свої бізнес інтереси. Хоча, дуже часто почесні консули можуть успішно поєднувати та розвивати всі напрями та можливості співробітництва.

По-друге, не зважаючи на обмеженість інформації щодо кількості та діяльності почесних консульств в Україні та України в зарубіжних країнах, можна сказати, що мережа почесних консульських установ як в нашій державі, так і України за кордоном є дуже розгалуженою.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бироваш М. Консульський сбор / Максим Бироваш // Корреспондент. - 2008. - № 38. - С. 34-36.
2. Венская Конвенция о консульских сношениях (Вена, 24 апреля 1963 года). - Электронный ресурс. - Режим доступа : http://zakon1.rada.gov.ua/-cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_047
3. Положення про нештатних (почесних) консулів України. - Электронный ресурс. - Режим доступа : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?-nreg=150%2F97>
4. Почесні консули України за кордоном. - Электронный ресурс. - Режим доступа : <http://www.mfa.gov.ua/mfa/ua/412.htm>
5. Україна дипломатична – 2011 : науковий щорічник / [Грищенко К., та ін.]. - Київ, 2011. - Вип. 12. - 1040 с.

СКРАПЛЕНИЙ ПРИРОДНИЙ ГАЗ ЯК АЛЬТЕРНАТИВА ГАЗОЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УКРАЇНИ

Харченко В.І.

Упродовж років незалежності Україна дедалі більше потерпає від зовнішньої енергетичної залежності, яка має надмірно високий рівень (нафта – 70%, природний газ – 65%) і компенсується імпортом фактично з єдиного джерела – Росії. Останні роки Україна жила в умовах перетворення Росією експорту своїх енергоносіїв на «енергетичну зброю», ефективний засіб політичного тиску на керівництво України. Як наслідок влада визнає необхідність запровадження енергоощадних технологій, нарощування власного видобутку та диверсифікації джерел постачання енергоносіїв.

Попри те, що найдешевшим залишається газ, що постачається трубопроводами, скраплений природний газ (далі СПГ) є вигідною альтернативою і додатковим джерелом енергоресурсів для країни. З одного боку, він дозволяє країнам-імпортерам розширити (диверсифікувати) коло постачальників і тим самим зміцнити національну